

38 Yıldır Gerçek Olan Bir Rüya

A 38-Year-Old Dream Realized: San Patrignano

Mehmet Dinç^a

San Patrignano Bağımlılık Rehabilitasyon Merkezi (Rimini, İtalya)

San Patrignano; işadamı Vincenzo Muccioli'nin Avrupa'da ciddi oranda yaygınlaşan uyuşturucu bağımlılığına bir çözüm oluşturmak amacıyla 1978 yılında kurduğu bir uyuşturucu bağımlılığı rehabilitasyon merkezidir. Merkez ağırlıklı olarak uyuşturucu bağımlılarını ağırlamıştır. Bugün dahi *Merkezde* tedavi görenlerin %90'ı uyuşturucu, %10'u alkol bağımlısıdır. San Patrignano'da bağımlılık tedavisi uygulanmamakta; bağımlılara hayatlarını yeniden düzene koyabilmeleri, mesleki ve sosyal beceriler kazanabilmeleri, uyuşturucudan uzak kalabilecek psikolojik güce sahip olabilmeleri için bir rehabilitasyon programı uygulanmaktadır. Bugüne kadar 33 000 kişi merkezde rehabilite olmuştur.

110 gönüllü, 295 profesyonelin çalıştığı San Patrignano'da programa 1300 kişi katılmaktadır. Profesyonel çalışanların yaklaşık üçte biri daha önce programa katılmış eski bağımlılardan oluşmaktadır. Ana kampüsün yanında daha sınırlı kapasiteye sahip iki şube daha bulunmaktadır. Merkezde çocuklara yönelik ayrı bir program uygulanmaktadır. Madde bağımlısı 33 tane 18 yaş altı çocuk ayrı bir binada, ayrı bir programa dahil edilmektedirler.

^a Mehmet Dinç, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Havalimanı Yolu 8. Km Şahinbey, Gaziantep 27410
Elektronik posta: mehmetdinc@gmail.com

Rehabilitasyon programına San Patrignano'nun İtalya içinde ya da dışında ortak çalışma yaptığı çok sayıda sivil toplum kuruluşu üzerinden başvurulabileceği gibi telefon veya elektronik posta kanalıyla ya da şahsi başvuru yapılabilir. İnternet üzerinden ya da yüz yüze görüşmeler yoluyla başvuru sahibinin programa adaptasyonu, programa yönelik motivasyonu değerlendirilmekte ve başvuranlar bu değerlendirmelerin neticesine göre programa kabul edilmektedirler.

Merkeze kabul edilen herkes merkezdeki 55 farklı iş alanından birisinde çalışmak zorundadır. Kabul edilen kişinin hangi işte çalışacağına merkez karar vermektedir ve ilk iki yıl içerisinde kişi kendi isteğiyle iş değiştirememektedir. İş alanı genellikle kişinin daha önce bilgisinin ve becerisinin olmadığı bir alandan seçilerek yeni bilgiler edinmesi ve beceriler geliştirmesi beklenmektedir. İş alanının niteliğine göre başlamadan önce teorik ve uygulamalı dersler verilmektedir. Yine programa başlayan her kişiye bireysel koçluk hizmeti verilmektedir. Merkeze kabul edilen kişiye daha kıdemli birisi mentör/rehber olarak veriliyor. Yeni gelen misafir ilk yılında vaktinin büyük çoğunluğunu mentörüyle geçirir.

Vincenzo Muccioli'nin vefatından sonra oğlu Andrea Muccioli San Patrignano Vakfı'nı yürütmeye başlamıştır. Merkez biri merkezin iç işlerini ve ihtiyaçlarını yönetmeden sorumlu, diğeri de dış işlerden ve merkezde üretilen ürünlerin satışından ve pazarlamasından sorumlu iki komite tarafından yürütülmektedir. Komite üyelerinin büyük kısmı merkezde daha önce rehabilite olmuş profesyonel çalışanlardan ve hâlihazırda programa devam edenlerden teşekkül etmektedir.

İlkeler

Programın üç temel değeri vardır:

Tedavisiz: Başvuran kişi hasta olarak kabul edilmediği için ilaç tedavisi yapılmaz, eğitim verilir. Ancak ihtiyaç duyulursa psikiyatri ve psikoterapi hizmeti verilir.

Ücretsiz: Merkez ücretsizdir. Ne misafirden ne da ailesinden herhangi bir ücret kabul edilmez. Ancak bir kişinin programı bitirip üzerinden 5 sene geçtikten sonra bağış yapmasına izin verilebilir.

Dinlerden Bağımsız: Merkez "hayata, cana, diğerlerine ve çevreye saygı" temelinde bütün dinler tarafından kutsal kabul edilen değerler üzerinde inşa edil-

miştir. Merkez bütün dillerden, ırklardan ve kültürlerden insanlara açıktır.

Kadınların ve erkeklerin ayrı yerlerde bulunması noktasında net kurallar vardır. İlk iki yıl içerisinde selamlaşmanın dışında cinsler arasında konuşmaya izin verilmiyor. Kadınlar ve erkekler ayrı iş kollarında çalışır ve yemekhanede ayrı masalarda oturur. Hatta kadınlar kadınlara, erkekler de erkeklere yemek servisi yapar.

Program

Merkezde rehabilitasyon programı 4 yıl sürmektedir. Merkezde gün sabah 6:30'da başlar; nöbet gerektiren işlerde çalışanların (fırın, çiftlik, hara gibi) gün planlamaları biraz farklılık gösterir. Kahvaltının ardından 8:00'de işbaşı yapılır. 12:00'de öğle arası verilir, 12:25'te yemekhanenin kapıları açılır. 12:25-12:30 arası herkes yemekhanede yerini alır ve 12:30'da bir el çırpmasıyla herkes ayağa kalkar. Bir dakika boyunca herkes sessiz bir şekilde düşünür veya dua eder.

Her gün nöbetçi bir ekip yemek servisi yapar. Yemekten sonra kahve servisi yapılır. Kahvenin ardından 14:00'te tekrar işbaşı yapılır. Mesai 18:00'de biter. Yatakhaneler 22:00'ye kadar kapalı olduğundan mesaiden sonra spor yapmak, kitap okumak gibi faaliyetler gerçekleşir. Akşam yemeğini öğle yemeğinden farklı olarak herkes kendisi alıyor. 20:00'de Oditoryum'da programization adı verilen yayın başlar. Programizationda 22:00'ye kadar yönetimin seçtiği haberler ve tv programları seyredilir. 22:00'den sonra isteyen yatakhaneye gidip uyuyabilir, isteyen de 24:00'e kadar o gün için seçilen bir filmi seyredebilir. Bu aralarda kampüs içerisinde yalnız dolaşmak yasaktır. Yatakhaneler 8-15 kişiliktir ve içerisinde 3 katlı ranza, bir masa, bir kaç sandalye, giysi dolapları, tuvalet ve banyo bulunur.

Başarı

Başarı oranı, takip çalışmalarında %72 olarak bulunmuştur. Merkezde kalıp 4 yıllık programı bitirenlerin %72'si yıllar sonra bile bağımlı olmamışlardır. Bu oran merkezin bağımlılık rehabilitasyonu konusunda oldukça başarılı olduğunu göstermektedir.

Sağlık

Kampüs içerisinde 50 yataklı bir tıp merkezi vardır. Bu merkezde üç tür hizmet verilmektedir.

(1) AIDS'li hastaların bakımı yapılmaktadır. AIDS bir zamanlar uyuşturucu bağımlılarında çok yaygın olduğu için bu merkez kurulmuştur. Burada hayatını kaybeden hastaların gömüldüğü mezarlık da kampüs içerisindeki kilisenin yanında yer alıyor. Son yıllarda hem bağımlılar arasında AIDS'li hastalar azaldığından hem de merkez AIDS'li hastaların bakımı, tedavisi ve AIDS araştırmalarına katkıları sayesinde İtalya çapında bir üne kavuştuğu için ülkenin farklı yerlerinden AIDS hastaları tıp merkezine hükümetin maddi desteği ve bazen yönlendirmesiyle gelmektedirler.

(2) Tıp merkezinde bağımlılığa bağlı ya da bağımlılıktan bağımsız şekilde ortaya çıkan hastalıkların tıbbi tedavisi yapılıyor. Bunun için merkezde 2 tam zamanlı, 3 yarı zamanlı 5 doktor çalışıyor. Merkezin baş hekimi 1980'de San Patrignano'ya rehabilitasyon için gelmiş eski bir bağımlıdır. Tıp merkezinde yine tıbbi tedavinin bir uzantısı olarak geniş bir diş kliniği bulunmaktadır. Diş kliniğinde diş tedavisinin yanında merkezdekilere diş teknisyenliği eğitimi verilmektedir.

(3) Tıp merkezinde kalanların 6 ayda bir düzenli şekilde hastalıklara karşı testlerinin yapıldığı laboratuvarda ayrıca laboratuvar teknisyeni de yetiştirilmektedir.

Program Dışı Gruplar

18 yaş altı çocuklar diğer misafirlerden ayrı binalarda kalmaktadırlar. Çocuklar da kız ve erkek olarak ayrılırlar. 18 yaş altı çocuklar da yarı zamanlı olarak bazı işlerde çalışabilirler.

Okulöncesi çağdaki çocuklar için merkezde bir anaokulu vardır; Okul çağı çocukları ise eğitim için dışarıdaki okullara gitmektedirler.

Ticari Faaliyetler

Merkezdeki binicilik kursu ve at bakımı eğitimi dışarıya da açıktır. Merkez dışındaki kişiler de açık ve kapalı biniş alanlarından ücret karşılığında faydalanabilir, merkezden binicilik eğitimi alabilirler.

Özellikle tatil dönemlerinde insanların köpeklerini bıraktıkları bir köpek oteli vardır. Bu birimde belli cins köpeklere eğitim de verilmektedir.

Bunların yanında dışarıya açık bir restoran, merkezde üretilen ürünlerin satıldığı bir mağaza ve bir pizza fırını hizmet vermektedir.

Sosyal Alanlar

Kampüs içerisinde 2000 kişilik bir oditoryum yer alıyor. Oditoryum basketbol sahasına dönüştürülebiliyor. Yine televizyon programları burada izleniyor. Okul ziyaretlerinde sahnelenen performanslar gibi dışarıya yönelik programlar oditoryumda yapılıyor. Oditoryum haricinde 200 kişilik bir tiyatro salonu ve geniş futbol sahaları da bulunmaktadır. Sergilenen gösterilerde bağımlıların gerçek hikâyeleri, geçirdikleri süreçler, karşılaştıkları zorluklar sanatsal olarak işlenerek bağımlı gençlere ulaşılmaya çalışılmaktadır. Her yıl 6000 öğrenci kampüsü ziyaret ediyor; merkezin kampanyalarına 1500 lise katılıyor. Merkez de 1000'in üzerinde öğretmenin ve eğitimcinin eğitim aldığı yaklaşık 200 kurs düzenlenmiştir.

Resmî Eğitim

Kampüs içerisinde iki katlı, 14 derslikli eğitim binasının içerisinde normal eğitim sınıflarının yanında bilgisayar odası, kütüphane, grafik ve mutfak eğitimi için özel tasarlanmış birer sınıf bulunuyor. Yükseköğretim öncesi dönemde okulu herhangi bir sebeple bırakanların eğitimlerine burada devam ediliyor. Ancak ilk iki senenin sonunda bu hizmetten faydalanmak mümkündür. Burada ilkokul, ortaokul ve lise için takviye dersler veriliyor.

Üniversite eğitimine ancak üçüncü yılı bitirenler devam edebiliyor. Genelde kampüse yakın üniversitelere gidiyorlar. Bununla birlikte Uninettunno Üni-

versitesi ile ortak olarak uzaktan eğitim veriliyor. Uzaktan eğitimle üniversite okumak isteyenler hukuk, ekonomi, mühendislik, edebiyat, psikoloji ve iletişim alanlarında eğitim alabiliyor.

1989-2012 yılları arasında 1065 kişi eğitim görmüş ve bunların 491 tanesi ortaokul, 207 tanesi meslek eğitimi, 334 tanesi lise, 33 tanesi üniversite diploması almıştır.

Bütçe

Merkezin 30 milyon Euro civarındaki bütçesinin yarısından fazlasını (%55-60 civarı) merkezdeki iş kollarında üretilen ürünlerin satışından elde edilen gelir oluşturmaktadır. Bütçenin kalanı ise bağış organizasyonlarından elde edilmektedir. Satış kalemleri içerisinde en yüksek gelir şarap üretiminden ve grafik/matbaa bölümünden sağlanmaktadır. Çiçek yetiştiriciliği, mobilya ve fırın da önemli gelir getiren iş kollarındandır. Besicilik kapsamında 400 baş inek, 1400 baş domuz beslenmektedir ve her yıl milyonlarca litre süt ve binlerce ton et satılmaktadır.